

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliserings-projekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

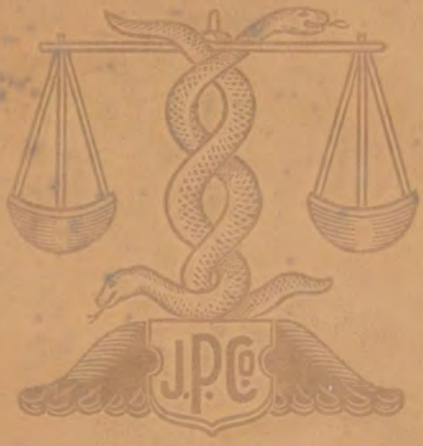

30. APRIL
1886 ✧ 1936

JØRGEN PETERSEN & CO. A/S

1886 * 30. APRIL * 1936

L. LEVISON JUNR., AKTIESELSKAB
KØBENHAVN 1936

Fabrikant Jørgen Petersen.

I et Klima som vort har det i hvert Fald i en Del af Aaret været en Nødvendighed at bruge Fodtøj, og det er derfor ikke underligt, at Skomageri er et af de allerældste Haandværk. Fabriksmæssig Fremstilling af Fodtøj er derimod i Sammenligning med saa mange andre Fabrikationer en ny Industri, hvis første Begyndelse i Danmark daterer sig fra 1874, da der oprettedes en Fabrik, der dog efter faa Aars Virksomhed igen maatte lukke.

Først omkring 1880 begynder Oprettelsen af levedygtige Fabrikker. Endnu gik det langsomt, Fabriksfodtøjet var ikke særlig godt, og Skomagerne, der saa deres Eksistens truet, modarbejdede det af alle Kræfter; de troede endnu paa, at det gode haandsyede Fodtøj nok skulde klare sig i Konkurrencen, og at det vilde være og blive umuligt at fremstille Fabriksfodtøj, der blot nogenlunde kunde staa Maal med det haandsyede.

Det var forbavsende faa Skomagere, der saa, hvor Tiderne bar hen, og derfor selv gik over til Fabrikation; det var i mange Tilfælde fremsynede Mænd med helt anden Uddannelse, der tog saavel Handelen med Fabriksfodtøj som Fabrikationen heraf op.

Blandt disse var en ung Mand ved Navn Jørgen Petersen, som den 30. April 1886 indregistrerede Firmaet Jørgen Petersen & Co., der oprindelig var baseret paa en gros Handel med udenlandsk Fabriksfodtøj.

Jørgen Petersen var ikke uddannet i Skotøjsfaget. Han var født 31. December 1859 paa Hesselgaard ved Augustenborg paa Als som den yngste af 3 Brødre. Han har saaledes som lille Dreng oplevet Krigen 1864, under hvilken hans Fædrenegaard nedbrændte ved Soldaternes Uforsigtighed. Han gik i Skole i Augustenborg, hvor Undervisningen fandt Sted paa tysk, og Sproget hang saa godt ved, at de fleste Udregninger mange Aar efter foregik paa tysk. Han var dygtig i Skolen, og hans Moder haabede allerede paa at se ham som Præst; men hans Interesse gik allerede i Barne-

Jørgen Petersen som Konfirmand.

aarene i Retning af Handel, og han handlede livligt med Kammeraterne, som Regel med Fordel.

Efter Konfirmationen kom han i Handelslære i Augustenborg, men kom efter 1/2 Aars Forløb til en Købmand i Sønderborg ved Navn Bladt. I Begyndelsen boede han hjemme og gik den lange Vej frem og tilbage hver Dag. Senere kom han dog til at bo hos Købmanden.

Efter 3 Aars Læretid aftjente han sin Værnepligt som tysk Soldat og rejste derefter til København, hvor han gennemgik et Kursus paa Grüners Handelsakademi. Efter endt Kursus fik han Plads hos Vinhandler Hans Just; men saa snart han fik skrabet tilstrækkelig mange Penge sammen, gav han efter for sin Lyst til at komme ud i Verden og rejste til Amerika, hvor han tog fat paa, hvad der frembød sig, Tallerkenvask, Grønthandel, Fiskehandel og mange andre Ting. Han fortalte selv forskellige pudsige Oplevelser fra denne Tid. Fisken var særlig i New York ikke altid saa frisk og præsentabel som her, og han og en anden ung Dansker i Forretningen maatte efter Ordre forbedre Fiskens Udseende ved at puste de mere eller mindre halvdøde Fisk op, saa de præsenterede sig som »fede« Fisk og blev en lettere sælgelig Vare. Ved én Lejlighed havde de dog det Uheld, at en Kunde fik Anledning til at beføle Fisken lidt for haandfast, saa Luften slap ud, og Kunden gik, og de unge Mennesker fik af samme Grund ogsaa Lov at gaa.

Saa maatte han igen se at finde noget andet, og nu kom han for første Gang i Forbindelse med Skotøj. I Henhold til en Annonce søgte han Plads paa Lageret hos en Skotøjsgrosserer, men fik den Besked, at man havde bestemt sig for en anden, der formentlig trængte mere til Pladsen, da han var gift. Med den Besked

Jørgen Petersen i 20-Aars Alderen.

gik han, men kom straks efter tilbage og sagde: »De glemte at faa min Adresse.« »Hvorfor«, sagde Grossereren. »Jo, for De bliver ikke tilfreds med ham, De har bestemt Dem for; thi en gift Mand, der vil gaa for den Løn, De byder, kan ikke være meget bevendt.« »Det kan der være noget i« sagde Chefen, og saa fik Jørgen Petersen Pladsen.

Jørgen Petersen taalte ikke Klimaet derovre; han blev meget syg og kom paa Hospitalet. En Familie Isaksen behandlede ham med stor Venlighed og nød senere i København meget godt for dens Venlighed mod den unge, ukendte Landsmand. Saa snart han blev rask nok dertil, drog han hjem til sin Fødegaard for der at træffe sin Moder syg og døende. Da han følte sig stærk nok til atter at tage fat, tog han til København og fik igen Plads hos Vinhandler Hans Just, idet han dog samtidig benyttede Aftenerne til at dyrke sine Handelsinteresser. I den Tid boede han i Pensionat i Adelgade sammen med den senere kendte Kunstmaler Professor Julius Paulsen, af hvem han lærte mange Ting, der senere, da der blev Raad til at samle paa Malerier, kom ham til gode. Det gik efterhaanden saa godt, at Jørgen Petersen i 1884 giftede sig og begyndte helt for egen Regning, idet Familien slog sig ned i Ejendommen Borchersgade 4, hvor der oprettedes Lager af Fodtøj fra solide udenlandske Huse, hvoriblandt de kendte Firmaer Eduard Rheinberger og F. L. Popper. Jørgen Petersen rejste selv ud og solgte Fodtøjet, medens Hustruen foruden at passe Hjemmet tog sig af Kunderne, der besøgte Lageret, og af hvem hun var særdeles afholdt.

Jørgen Petersen som tysk Soldat.

Jørgen Petersen var paa dette Tidspunkt ikke særlig kendt med Branchen. De første Gange, han rejste ud med Prøver, var han langt fra heldig. Kunderne var meget utilfredse med, hvad han viste dem, og erklærede som Regel, at den Slags kunde de aldeles ikke bruge. Han tabte ikke Humøret af den Grund, men gav sig i Snak med Kunderne om, hvad der var i Vejen, og paa Grundlag af de Oplysninger, han paa denne Maade fik, gav han sine uden-

landske Forbindelser Direktiver, saaledes at han fik Prøver, der passede til de danske Forhold. Da en Repræsentant for Popper senere besøgte København, udtalte han sin Glæde over, at man var kommen i Forbindelse med en saa dygtig Fagmand, og han blev overmaade forbavset, da Jørgen Petersen oplyste, at han den Gang havde været Begynder og alt andet end Fagmand.

Det var han imidlertid bleven nu, og en dygtig Sælger havde han altid været; det var derfor intet Under, at Forretningen stadig gik frem, og den 30. April 1886 indregistrerede han som nævnt Firmaet Jørgen Petersen & Co. som eneste ansvarlig Indehaver.

Endnu var det kun Handel, dette Firma drev, men efterhaanden som Salget steg, og Fabriksfodtøjet vandt mere og mere frem, trængte en gammel Tanke om selv at begynde Fabrikation sig stærkere og stærkere frem, og i 1891 realiseredes Tanken, idet man da under meget beskedne Forhold oprettede en Fabrik i St. Kongensgade 27.

Nu maa man ikke tænke sig denne Fabrik i Lighed med den nuværende med lange Rader af komplicerede Maskiner. Det meste Arbejde udførtes i Haanden. Af Maskiner fandtes der kun Lædervalse, Stansemaskine, Kranseskæremaskine, Saalegrovningsmaskine og Gennemsymaskine. Sammenlignet med Haandskomageriet var det naturligvis en betydelig mere udviklet Arbejdsdeling, idet Arbejdet var delt i 6—7 Processer, der hver udførtes af en speciel Arbejder; men det er jo kun lidt i Sammenligning med Nutiden, hvor en Sko paa en større Fabrik maa passere ca. 150 Par Hænder, inden den er færdig.

Fabrikkens Oprettelse betød ingenlunde, at man opgav Handelen med det udenlandske Fodtøj. Man nøjedes foreløbig med at fabrikere enkelte Slags Fodtøj og indførte som hidtil det øvrige. Men som Tiden gik, vandt Fabrikkens egne Varer mere og mere Udbredelse, og skønt Salget af det udenlandske ikke aftog, blev det efterhaanden en mindre og mindre Procent af den samlede Omsætning.

Det varede kun kort, inden Fabrikken i St. Kongensgade blev for lille, og man flyttede i 1893 til Grønnegade 33, hvor Fabrikken indrettedes i Bagbygningen og Kontorerne i Forhusets 1. Etage, medens Sidebygningen og senere ogsaa Mellembygningen rummede Lager og Ekspeditionslokaler.

St. Kongensgade 27.

Forretningen var nu vokset saa stærkt, at Jørgen Petersen maatte blive hjemme og lade Repræsentanter passe Salget, og det gik stadig fremad, saa en ny Udvidelse allerede i 1896 var paakrævet, hvorfor Lokalerne i Grønnegade blev suppleret med yderligere Fabrikslokaler i Nyhavn 31.

Paa det Tidspunkt var Maskiner til Fræsning og Pudsning af Fodtøjet kommet frem, og de blev naturligvis straks taget i Anvendelse. Efter nogle Aars Forløb kom Pindemaskinen frem, og Jørgen Petersen var den første, der tog den i Brug her i Landet.

Jørgen Petersen i 35-Aars Alderen.

Saa længe man kun handler, er der dog i det væsentlige kun Kunder og Leverandører at tage Hensyn til; naar man begynder at producere selv, kommer der en ny Faktor ind, nemlig Arbejderne, og den kan jo give og har ogsaa givet Anledning til mange Vanskeligheder, og saadanne Vanskeligheder undgik Jørgen Petersen & Co. naturligvis heller ikke, skønt denne Fabrik alle Dage af Arbejderne har været regnet blandt de gode Arbejdssteder, hvor man fik en god Behandling og tjente en god Løn, og hvor man derfor gerne groede fast og blev i en lang Aarrække; men den Gnidning, der var mellem Arbejdsgiverne og de dengang ret nye Arbejderorganisationer, mærkedes overalt og tvang Arbejdsgiverne til ogsaa at organisere sig.

I 1890 var Foreningen af Københavns Skotøjsfabrikanter dannet af den lille Kreds af de da eksisterende Fabrikker, og i 1895 indmeldte Jørgen Petersen sig i denne Forening, der ved hans Indtrædelse kom op paa 12 Medlemmer. Af de oprindelige Medlemmer eksisterer der nu kun 2 foruden Jørgen Petersen & Co. A/s.

Den direkte Aarsag til Indmeldelsen var, at Priskuranten blev opsagt til Ophør 15. December 1895, og der stilledes Krav om betydelige Forhøjelser. Det lykkedes ikke at opnaa Enighed, og Arbejderne vilde da have, at man foreløbig skulde arbejde efter deres Forslag, men Fabrikanterne vedtog paa deres Side, at man fra 15. December vilde ophøre med Akkordarbejdet. Den 14. De-

cember forlod Arbejderne imidlertid Fabrikkerne, og dermed var en Arbejdsstandsning indledet, som varede ikke mindre end 3 Maaneder, idet der først sluttedes Fred den 6. Marts 1896. Det var Firmaets første Arbejdsstandsning. Kampen, der ialt omfattede 14 Fabrikker med ca. 470 Arbejdere, hvoraf 40 paa Jørgen Petersens Fabrik, førtes med stor Bitterhed; man skændtes bravt om, hvorvidt det var Strejke eller Lockout, man prøvede fra Fabrikkernes Side at skaffe ny Arbejdskraft baade fra Ind- og Udland, og nogle af Fabrikkerne kunde ogsaa opretholde en vis indskrænket Produktion, men andre laa helt stille. Striden endte med, at Arbejderne opnaaede nogle smaa Forbedringer. Ugefortjenesten laa før Konflikten paa ca. 18—20 Kr. og gik efter den ny Overenskomst op med ca. 1 Kr.

Fuldmægtig Isidor Høy.

Paa dette Tidspunkt kom Fuldmægtig Isidor Høy til Firmaet og var gennem en lang Aarrække Jørgen Petersen en udmærket Støtte. Han blev ansat den 1. Februar 1896 og forblev i Firmaet til sin Død i December 1921.

Nu fulgte en Række fredelige Arbejdsaar. Fabriksfodtøjets Kvalitet hævedes, og Forbruget gik i stedse stigende Grad over hertil. Hele dette Merforbrug kom dog ikke de danske Fabrikanter til gode, da de udenlandske Fabrikker konkurrerede stærkt og forøgede deres Indførsel; dog holdt Indførslen ikke Skridt med den danske Produktion, der arbejdede sig frem og erobrede større og større Dele af Markedet. Dette gjaldt ikke mindst Jørgen Petersen & Co., der gik frem med Stormskridt, og mere og mere følte Ulemperne ved at have Virksomheden spredt paa forskellige Steder. Skulde Fremgangen fortsættes, maatte hele Virksomheden samles, og der maatte være Mulighed for Udvidelser. I 1905 købte Jørgen Petersen derfor Ejendommene Nørregade 5 og 7 samt Studiestræde 3. I Ejendommen Nørregade 7 havde den den Gang kendte Gæstgivergaard »Den forgyldte Nøgle« til Huse. Disse tre Ejendomme blev, saa snart Forholdene tillod det, nedrevet, hvorefter der paa Grunden opførtes det nuværende store Kompleks Nørregade 7 og Studiestræde 3.

Det var et voveligt Foretagende, men Jørgen Petersen, der vel var dristig, var tillige klog og sørgede for fast Grund under Fødderne. Den gamle Etatsraad Glückstadt, som allerede mange Aar forinden kendte Jørgen Petersen og saa et Lys i den driftige Mand, støttede ham med udstrakt Kredit og stod ham bi med Raad og Vejledning, naar Modet, hvad der vel kunde hænde, begyndte at glippe. I Aaret 1907 stod den store Ejendom færdigbygget, og endnu i Dag er den en Pryd i det smukke Kvarter.

Nu havde man faaet Plads. Fabrikslokaler og Lagerlokaler spændte over et Areal af ca. 5000 m^2, og Fabrikken blev indrettet efter alle Tidens Krav med store, gode Lokaler og med de mest moderne Maskiner og Indretninger. Der kunde rigtig tages fat, og det ikke blot med at producere mere, men ogsaa med at producere finere Varer. Oprindelig fremstilledes kun det mere dagligdags Fodtøj, men nu optog man ogsaa Fabrikation af finere Varer f. Eks. det randsyede, og Fabrikken stod ogsaa med Hensyn til Kvaliteten af Varerne i allerforreste Række. Navnet »Wedéla« for det randsyede blev Borgen for en virkelig første Klasses Vare, og »Alsboe« for den gode, solide Brugsvare.

Helt uden Afbrydelser var disse Aar ikke. I 1908 maatte hele Fabrikantforeningen ud i Lockout i 4 Uger for at hjælpe en Fabrik, hvor Arbejderne havde iværksat en ulovlig Strejke for at gennemtvinge en Formands Afskedigelse, hvilket ikke lykkedes, og i 1909 maatte man igen standse i 6 Uger for at gennemtvinge en tilfredsstillende Overenskomst. Fabrikanterne vilde dengang have indført Akkordsystemet ved Maskinerne, hvor der hidtil havde været arbejdet paa Timeløn, og dette Krav stødte paa en stærk Modstand fra Arbejdernes Side, men til sidst blev det gennemført. Jørgen Petersen & Co. var blandt de første Fabrikker, der indførte Akkord, og Arbejderne, der saa, at de paa velindrettede Fabrikker som denne kunde tjene en udmærket Løn ved Akkordarbejde, blev snart begejstrede Tilhængere heraf.

Blandt de Forbedringer, der indførtes paa Fabrikkerne, var ogsaa 2-Naalsmaskiner i Naadleriet, og ganske naturligt fremsatte man nu Krav om en Nedsættelse af Akkordprisen, da det selvfølgelig fremmede Arbejdet ganske betydeligt, at man kunde sy to Stikninger paa en Gang i Stedet for een. Naadlerskerne, eller snarere

Grønnegade 33.

disses Forbund, vilde ikke gaa med hertil, og Sagen maatte afgøres ved Voldgift. Denne fik det meget mærkelige Resultat, at den Formindskelse af Arbejdet, som herved opnaaedes, ikke i Forhold til det samlede Arbejde kunde anses for saa væsentlig, at den berettigede til en Nedsættelse af Akkordprisen, vel nok den mærkeligste Kendelse, som Industrien nogensinde har været ude for; men Afgørelsen var endelig og maatte respekteres.

De urolige Forhold i disse Aar gav selvfølgelig Anledning til et betydeligt Antal Møder i Skotøjsfabrikantforeningen. Ved disse Møder mødte Jørgen Petersen troligt og deltog livligt i Diskussionen, hvor hans Udtalelser altid paahørtes med stor Interesse; men Foreningens Ledelse holdt han sig udenfor i lange Tider. Da Foreningen i 1911 stod overfor Valget af en ny Formand, blev Jørgen Petersen imidlertid valgt til denne Post.

Et af de første Spørgsmaal, der kom paa Dagsordenen i hans Formandstid, var Spørgsmaalet om Fabrikkernes Salg til Private. — Skotøjshandlerne, og herunder særlig den ret ny Forening Københavns Skotøjshandlerforening, tog dette Spørgsmaal, som flere Gange havde været fremme, op igen med megen Kraft, og det lykkedes ogsaa at blive enig om en Udtalelse om, at ligesom en gros Salget burde være forbeholdt Fabrikkerne, burde Detailsalget være forbeholdt Detailhandlerne, og at de Fabrikanter, hvis Hovederhverv var Salg til Detaillisterne, derfor ikke maatte sælge til Private. Dermed blev dette gamle Stridsspørgsmaal i det væsentlige bragt ud af Verden, selv om der af og til opstod smaa Stridigheder om, hvad der skulde forstaas ved »Private«, om det f. Eks. gjaldt en Tjenestemand, der købte større Partier og solgte til sine Kolleger i den paagældende Etat. Skotøjshandlerne hævdede, at Fabrikkerne kun maatte levere til dem, der handlede fra aaben Bod, men paa dette Punkt naaedes aldrig nogen fast Aftale.

Selv om der i disse Aar i det store og hele var Fred med Arbejderne — Overenskomsten af 1909 løb lige til 1914 — manglede der dog ikke Arbejdsstof for en Formand. Bl. a. maatte Jørgen Petersen behandle en ejendommelig Sag fra sin egen Fabrik, hvor Tilskærerne truede med Strejke, hvis en af deres Kammerater ikke straks blev afskediget, fordi han skulde have sagt, at alle Tilskærere stjal af Varerne paa Fabrikkerne. Naturligvis havde Tilskærerne ikke

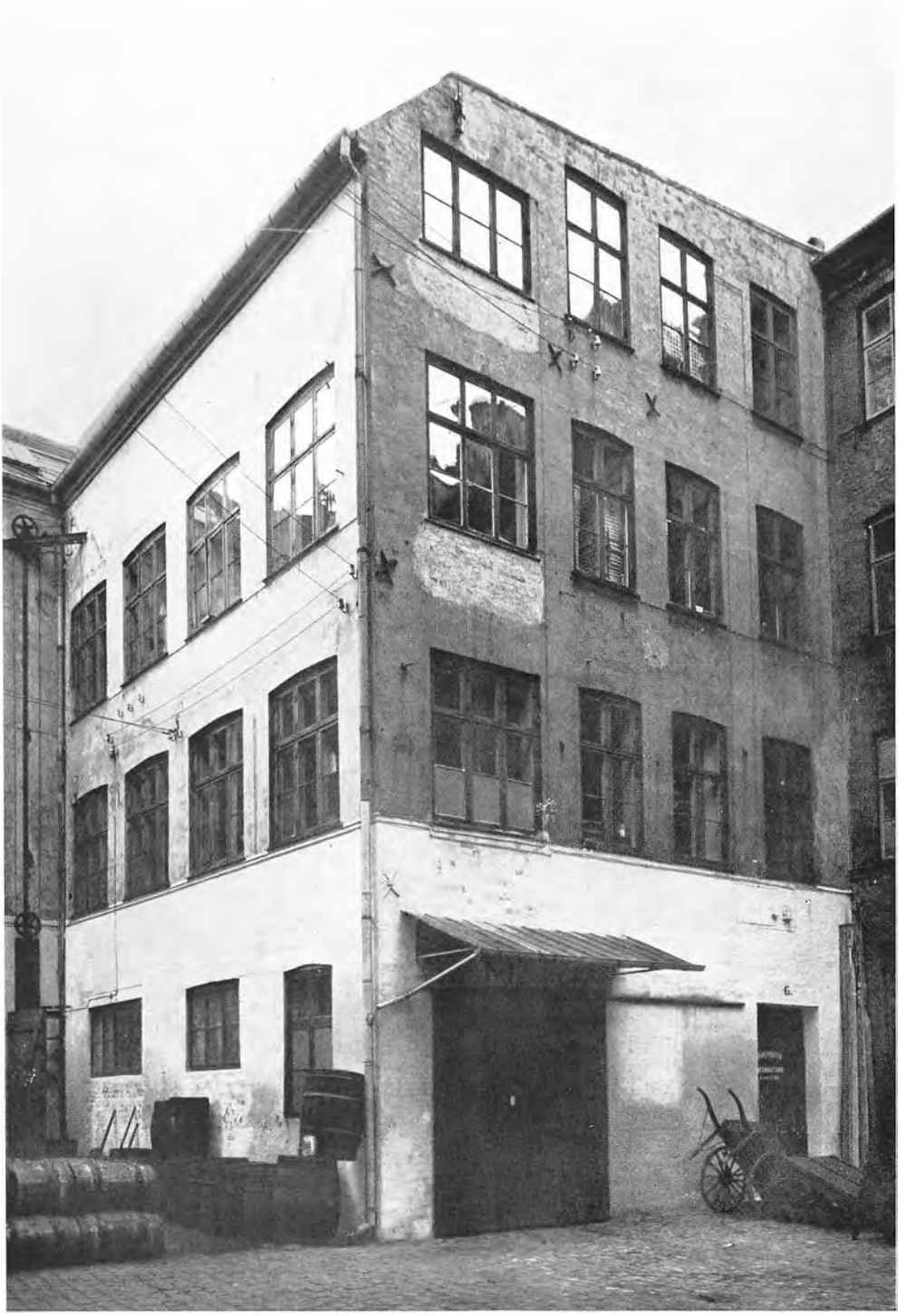

Nyhavn 31.

Lov at strejke paa dette Grundlag, og Sagen blev da ogsaa ordnet saaledes, at Fabrikken uhindret havde Lov til at beskæftige den paagældende.

Akkordsystemet, der i 1909 kun omfattede Pinderi og Pudseri foruden Naadleriet, som fra gammel Tid var paa Akkord, fik i denne Periode en Udvidelse, idet man ogsaa fik indført Akkord i Stanseriet; senere kom ogsaa Tilskæreriet med, hvorved Akkordsystemet var nogenlunde gennemført over hele Fabrikken.

Medens Jørgen Petersen tilfulde indsaa Nødvendigheden af en stærk og kraftig Fabrikantforening som Værn i alle Arbejderspørgsmaal, saa han noget anderledes paa Spørgsmaalet om Foreningens Indblanding i Spørgsmaalet om Priser paa Varerne. Det havde fra gammel Tid været Skik, at Foreningens Medlemmer, naar Forholdene talte for Forhøjelser af Skotøjspriserne, samledes og talte om Tingene og eventuelt blev enige om at udsende en Meddelelse om, at Priserne kunde ventes forhøjede, hvorefter hvert enkelt Medlem alligevel var frit stillet. Men der blev nu i 1912 Tale om at vedtage en ganske bestemt Forhøjelse, som man under Bødeansvar skulde overholde. Da en saadan Beslutning krævede Enstemmighed, og da Jørgen Petersen og enkelte andre ikke vilde gaa med hertil, strandede Sagen. Der var intet, der i den Grad som Prisspørgsmaal, kunde bringe Gemytterne i Kog, og ogsaa ved denne Lejlighed medførte Prisdiskussionen skarpe personlige Sammenstød og Stridigheder, som det tog Aar at faa bilagt. Belært af Erfaringen har Foreningen siden den Tid holdt Spørgsmaal af denne Art udenfor Foreningen.

Disse Begivenheder var maaske nok medvirkende til, at Jørgen Petersen efter kun 2 Aars Formandsskab atter gik ud af Ledelsen for Foreningen; men hans Interesse for denne var usvækket, og han kom ogsaa senere til i høj Grad at deltage i Behandlingen af de for Industrien saa vigtige Spørgsmaal, der rejste sig i Krigsaarene.

Da Verdenskrigen udbrød i 1914 var dens første Virkning i de neutrale Lande, at al Virksomhed i første Øjeblik næsten lammedes, men det varede ikke mange Dage, før Stemningen slog om, og der indtraadte en kolossal Travlhed. Dette gjaldt ikke mindst Skotøjsindustrien. Først skulde vore egne indkaldte Soldater forsynes med Støvler, og det traf sig netop saaledes, at Jørgen Petersen, skønt det

egentlig ikke var rigtig Sæson for Smurtlæder, havde forsynet sig rigeligt med denne Vare og havde begyndt Fabrikationen heraf. Som Følge heraf kunde han øjeblikkelig begynde paa Levering til Hæren og var ogsaa i Stand til faa Dage efter Sikringsstyrkens Indkaldelse at sende en Vogn med Militærstøvler ud til Vestfronten til Forsyning af de Soldater, der ønskede privat at anskaffe Støvler. Dette opfattede imidlertid Skotøjshandlerne som et Indgreb i deres Rettigheder og klagede til Fabrikantforeningen herover, uden at der dog kom noget særligt ud heraf. De krigsførende Magters Soldater trængte selvfølgelig ogsaa til Støvler, flere end der kunde skaffes i Hjemlandet, og det varede derfor ikke længe, før der kom en betydelig Udførsel i Gang, og Jørgen Petersen blev nu Eksportør i Stedet for Importør, da al Indførsel naturligvis straks standsede.

Da Udlandets Skotøjsfabrikker jo ogsaa arbejdede under Højtryk, blev der stor Efterspørgsel efter Huder og Læder til Udførsel, og da det truede med Materialemangel herhjemme, blev der først udstedt Forbud mod Udførsel af Huder og senere af Læder. Skotøjshandlerne krævede Udførselsforbud paa Skotøj ogsaa, fordi man mente, at den Prisstigning, der var indtraadt, ikke mindst paa Grund af den store Udførsel af Raavarerne, kunde falde bort, hvis Skotøjet blev herhjemme, og at Udførslen bevirkede Knaphed paa Skotøj herhjemme. Da Fabrikkerne kunde paavise, at de havde solgt langt mere til dansk Forbrug, end de plejede, og var villige til at give Garantier for Hjemmemarkedets Forsyning, blev der ikke udstedt noget Forbud, men Ministeriet foretog dog en Regulering af Udførslen for Aaret 1915, og der blev truffet en Aftale med Regeringen om, at Priserne ikke maatte forhøjes før 1. Marts 1916. Det kneb med at overholde dette, da Raavarerne stadig steg, og i Begyndelsen af 1916 maatte Ministeriet gaa med til en Forhøjelse af 10—15 %, og snart efter blev Ordningen helt ophævet. Udførslen, der mest var gaaet til Centralmagterne, var nu helt standset, da England ganske naturligt lagde den Klausul paa de engelske Raamaterialer, der kom hertil, at de under ingen Omstændigheder maatte genudføres til Centralmagterne; men da man saa brugte de danske Materialer til Eksportarbejde, og de engelske til Indlandets Forbrug, indskrænkede England sin Udførsel til Dan-

mark mere og mere, og ved den Ordning, der for 1916 og 17 blev truffet med England, blev Udførslen af Skotøj faktisk umuliggjort, da det bevilgede Kvantum kun strakte til til Landets eget Forbrug.

I 1917 genoptog Den overordentlige Kommission atter en fra Krigens første Tid kendt Tanke om at fremstille en Standardstøvle til en billig Pris, da Skotøjspriserne efterhaanden var steget en Del paa Grund af de stadig stigende Raavarepriser. Fabrikantforeningen gik omend uden Begejstring med til Tanken, og det blev aftalt, at der skulde fremstilles 60.000 Par saakaldte Maximalstøvler. Fabrikkerne skulde levere dem til en Pris af 16 Kr. for Herrestøvler, og Skotøjshandlerne maatte tage 18½ Kr.

Jørgen Petersen interesserede sig ikke stærkt for disse Støvler, som han ikke tillagde nogen Betydning, og heri saa han ogsaa rigtigt. Publikum, ganske særligt Damerne, tog meget køligt imod dem, og det varede over et Aar, før det lille Kvantum, der udgjorde 1½ á 2 % af et Aars Forbrug, blev udsolgt. Han ønskede derfor ikke at paatage sig at lave et større Kvantum, end han var nødt til, og Resultatet heraf var, at en stor Del Skotøjshandlere, der havde ønsket at faa Maximalstøvler af hans Fabrikat, maatte henvises til andre Fabrikker, hvad de ikke var tilfreds med.

Da Maximalstøvlerne endelig langt om længe var udsolgt, tog Ministeriet i Sommeren 1918 igen Skotøjet op til Behandling, og i Den overordentlige Kommission holdtes der mange og lange Møder med Fabrikantforeningens Udvalg, hvoraf Jørgen Petersen var Medlem. Han gjorde sig stærkt til Talsmand for en ny Maximalstøvle af Blanklæder, som han mente vilde have bedre Muligheder end den første, der var af Hestechevreau; men Kommissionen afviste denne Tanke, idet man nu mente det nødvendigt at skride til kraftigere Foranstaltninger for at berolige Publikum, der mente, at Priserne var altfor høje. Skønt Fabrikanterne paaviste, at Danmark paa Skotøjets Omraade var det billigste Land i Verden, erklærede Kommissionens Formand, at der alligevel maatte gøres noget, da Publikum nu engang havde den Tro, at Priserne var for høje, og det, der skulde gøres, var, at Priserne skulde stemples i Fodtøjet. Oprindelig krævedes det, at det skulde være Fabriksprisen, der skulde sættes i, men overfor Fabrikanternes Paavisning af, at dette vilde være den rene Ruin for Skotøjshandlerne, da Publikum ikke

Nørregade 7.

havde Begreb om, hvor stor en Bruttoavance Forhandlerne var nødt til at tage, gik Kommissionen ind paa, at Detailprisen skulde istemples. Samtidig fastslog den en bestemt Bruttoavance for Skotøjshandlerne, og denne blev sat meget knebent, nemlig til 23 % for almindeligt Fodtøj, noget mere for Luksusfodtøj og noget mindre for Børnefodtøj. Derefter tog Kommissionen fat paa at regulere Fabrikkernes Avance, der blev fastsat til 10 %; det kaldtes en Nettoavance, men der var alligevel saa mange Udgifter, der skulde afholdes heraf, at den reelle Avance blev 7 á 8 %, og da der i 1919 ogsaa blev foretaget Regulering af Priserne paa Læder og Huder, var Ringen sluttet, ganske vist paa et Tidspunkt, da Prisreguleringsbestemmelserne i andre Fag slappedes eller hævedes. Reguleringen hævedes først i Efteraaret 1920.

De 6 Aar, der var gaaet siden Krigens Udbrud, havde i alle Henseender været en mærkelig Tid. Der var bleven vendt op og ned paa alle Begreber. Før i Tiden havde den største Vanskelighed været at sælge Varerne, hvad Jørgen Petersen nu altid havde lettere ved end mange andre paa Grund af sine særlig gode Sælgeregenskaber og paa Grund af hans Varers gode Kvalitet. I Krigsperioden gik Salget, i alt Fald den største Del af Tiden, af sig selv. Efterspørgslen var stor, og Konkurrencen fra Udlandet var falden bort. Derimod opstod snart Vanskeligheder ved at skaffe Raavarer. Underlæder var endda ikke saa svært at skaffe, det kunde som Regel faas fra de danske Garverier i tilstrækkelig Mængde, men Overlæder var man her i Landet ikke i Stand til at fremstille nok af, det skulde man have fra Udlandet, og foran er berørt Vanskelighederne ved at skaffe det frem; fra Tyskland fik vi saa godt som intet, og fra England fik vi kun det allernødtørftigste Kvantum. Efterhaanden udviklede den danske Overlæderindustri sig meget, og det hjalp for visse Overlædersorters Vedkommende, men det finere Overlæder, Boxcalf og Chevreau, maatte stadig købes i Udlandet. Jørgen Petersen maatte selv gentagne Gange til Tyskland for at prøve paa at skaffe Udførselstilladelse, og det lykkedes ham ogsaa ved forskellige Lejligheder at faa ret betydelige Kvanta hjem.

Næsten endnu værre var det at faa de nødvendige Smaavarer, Garn, Silke, Pindestifter, Klæbestoffer o. s. v., og mere end en Gang var Fabrikken ved at gaa i Staa af Mangel paa disse Ting.

Jørgen Petersen med Sønnen Svend, der døde i Amerika den 25. Februar 1925.

Paa enkelte Tidspunkter stoppede ogsaa Afsætningen, og Beskæftigelsesgraden gik stærkt ned, men i Hovedsagen var Fabrikken gennem alle disse Aar stærkt beskæftiget. Ved Krigens Begyndelse var der af egentlige Arbejdere ansat 165, og Antallet steg efterhaanden til 340. Omsætningen maalt i Penge steg selvfølgelig langt stærkere paa Grund af de stigende Priser. Et Par almindelige gennemsyede Box Herrestøvler kostede i 1914 9—10 Kr., men i 1920 var de naaet op paa ca. 40 Kr. Arbejdernes Løn steg i samme Forhold. Lønnen for mandlige Arbejdere laa i 1914 paa 55—60 Øre pr. Time, men i 1920 var den oppe paa 250—275 Øre pr. Time, og den af Fabrikken i 1920 udbetalte Arbejdsløn kom helt op paa 1,4 Millioner Kr. foruden Lønnen til Kontor- og Lagerpersonalet.

Som man ser, kunde en Fabrikant nok faa noget at bestille med at passe sin Virksomhed, og skønt Jørgen Petersen ikke i disse Aar var i Ledelsen for Fabrikantforeningen, benyttede man sig som tidligere omtalt alligevel af hans Erfaring og Arbejdskraft ved Forhandlinger med Myndighederne, og Professor L. V. Birck, der i høj Grad interesserede sig for Skotøjsindustriens Forhold, og som fra

Værkfører I. Iversen.

tidligere Tid kendte Jørgen Petersen, benyttede sig i høj Grad af hans Indsigt og raadførte sig meget jævnligt med ham.

En stor Fordel var det for Jørgen Petersen, at han ikke behøvede at bekymre sig ret meget om Fabrikkens daglige Drift. Selv om han personlig ledede Indkøbene, tog han sig ikke meget af selve Fabrikationen, som han vidste var i gode Hænder hos Værkfører Iversen, der næsten var lige saa gammel i Gaarde som Jørgen Petersen selv, idet han var bleven ansat i Virksomheden i 1893. Til Trods for sine 66 Aar tager han sig endnu af den daglige Ledelse med usvækket Dygtighed.

Det Prisfald, der indtraadte i Efteraaret 1920, bevirkede i første Omgang store Tab for Fabrikkerne og for Detailhandlerne, og Afsætningen svandt en Overgang ind paa en næsten katastrofal Maade, dels fordi Forbruget i de daarlige Tider, der kom, gik stærkt tilbage, og dels fordi Indførslen fra Udlandet satte ind igen med stor Styrke. Naturligvis kunde dette ikke knække en i økonomisk Henseende saa velfunderet Fabrik som Jørgen Petersens, men der blev lidt store Tab, og Fabrikkens Arbejdertal faldt en Overgang til omkring Halvden af, hvad det havde været i 1920. Nu var det nødvendigt at spare, hvor der kunde spares, og da alle Priser gik ned, maatte Arbejdernes Løn ogsaa ned igen. Dette gik naturligvis ikke saa let; det var første Gang, efter at Arbejderne var bleven organiserede, at der for Alvor blev Tale om at sætte deres Løn ned, og dette blev derfor mødt med kraftig Modstand fra disses Side.

Baade i 1921 og 1922 blev det derfor nødvendigt baade i Skotøjsindustrien og i en Række andre Industrier at iværksætte Lockout for at faa Lønnen ned; det første Aar varede Lockouten i 5 Uger, og det andet Aar i 8 Uger, og ialt blev Lønnen i disse Aar nedsat med ca. 33 %.

Under den store Travlhed, der havde hersket i Krigsperioden, hvor det gjaldt om at faa det mest mulige Arbejde igennem paa den kortest mulige Tid, havde det ikke kunnet undgaas, at Fordringerne til Arbejdets Udførelse havde maattet slappes noget. Det passede imidlertid ikke Jørgen Petersen, der altid havde sat en Ære

Skindlageret.

Modelafdelingen.

i at fremstille Fodtøj af bedste Kvalitet, og han gjorde derfor et stort Arbejde for paany at faa sine Varer op paa den gamle Standard og derover, hvilket ogsaa snart lykkedes.

Det kneb imidlertid stadig med at faa Afsætningen af Fabrikkens egne Varer op igen; thi skønt Tiderne efterhaanden bedredes, steg Indførslen ogsaa med en foruroligende Fart, og det blev derfor nødvendigt at gøre noget for at begrænse denne. Med stort Besvær lykkedes det at faa Regeringen til at gennemføre en Regulering af Importen fra 1. August 1922, hvorved Indførslen svandt ind til omtrent Halvdelen. Reguleringen varede dog kun til 1. April 1923 og afløstes af en Krisetold, der dog kun kom til at vare i 3 Maaneder, da dens videre Bestaaen blev gjort afhængig af visse uopfyldelige Betingelser, deriblandt særlig, at Arbejderne skulde gaa med til kraftige Lønnedsættelser.

Saa længe Krisetolden varede, kom der næsten intet udenlandsk Fodtøj ind; men det var med bange Anelser, at man saa den bortfalde. Indførslen steg selvfølgelig ogsaa straks stærkt, men helt galt gik det ikke, da Tyskland stabiliserede sit Pengevæsen og altsaa ikke længere kunde sælge til saa smaa Priser som i Inflationstiden. Hertil kom, at den danske Valuta nu faldt, hvorved Indførslen vanskeliggjordes, og Industrien fik en vis Opblussen, saaledes at 1924 og til Dels 1925 blev ret gode Aar, selv om man maatte ud i Lockout i 7 Uger, skønt Skotøjsindustrien havde sin Overenskomst i Orden, for at støtte andre Fag, der ikke havde været saa heldige. Denne Konflikt satte ligesom Punktum for den forholdsvis gode Tid, idet man kort efter kom ind i en ny Krise, der foraarsagedes ved, at den danske Valuta gav sig til at stige, og Inflationstiden afløstes nu af en Deflationskrise, der i høj Grad forværrede Skotøjsindustriens Stilling overfor Udlandet og gav Konkurrencen fra Udlandet Vind i Sejlene. Indførslen steg i Løbet af kort Tid til det dobbelte, og Beskæftigelsesgraden gik i Løbet af et halvt Aar ned med 30—40 %. Man gjorde fra Industriens Side alt, hvad der kunde gøres, for at faa Staten til at gribe ind og begrænse Indførslen, men til Trods for, at man mødte stor Sympati fra nogle politiske Partiers Side, lykkedes det dog ikke at faa gennemført nogen som helst Beskyttelse for den danske Skotøjsindustri.

Takket være en pludselig Opgang i Hude- og Læderpriserne og

Tilskæreriet.

Skærferiet.

derefter ogsaa i Skotøjspriserne, blev Købelysten hos Publikum stimuleret, og Fabrikkerne fik nu mere at bestille igen; men Indførslen blev ved at stige, og medens den danske Industri i 1914 dækkede ca. 83 % af Landets Forbrug, dækkede Produktionen i 1927 kun 57 % af Forbruget.

Det var saaledes ikke under de allergunstigste Forhold, at Jørgen Petersen i August 1927 begav sig paa en Forretningsrejse til U. S. A. Han blev syg paa Rejsen, og Lægerne vilde have ham indlagt paa et Hospital. Det vilde han imidlertid ikke, og han kom ogsaa nogenlunde til Kræfter igen og kom tilbage til Danmark i November. Ogsaa herhjemme vilde Lægen have ham paa Hospitalet straks, men han, som muligvis anede, hvor det bar hen, sagde atter nej. Han vilde først have Fabrikkens Forhold ordnet, idet han vilde have den lavet om til et Familieaktieselskab; dette fik han ogsaa gennemført, og den 1. Januar 1928 var Jørgen Petersen & Co. A/S en Kendsgerning. Saa først fik han Tid til at tænke paa sig selv, men nu var det for sent; efter et kort Hospitalsophold døde han den 24. Januar 1928, kort efter at han var fyldt 68 Aar. Han begravedes under stor Deltagelse fra Frue Kirke.

Ved sit Testamente oprettede han forskellige Legater, bl. a. for trængende Skomagere og deres Efterladte, ligesom han betænkte mange af Fabrikkens ældre Funktionærer, af hvilke en Del havde været ansat i 25 Aar eller mere.

Da Jørgen Petersen havde været saa forsynlig at faa Fabrikkens Fremtid ordnet, kunde Aktieselskabet uden Hindringer føre Virksomheden videre. Bestyrelsen bestod af Fru Gerda Baagøe Riber og Konsul J. P. Baagøe Riber, Svendborg, Højesteretssagfører K. Steglich-Petersen, Overretssagfører Jakob Jakobsen samt nu afdøde Fabrikant Jørgen Petersen som Formand for Bestyrelsen. Da han i Begyndelsen af Aaret 1928 afgik ved Døden, blev Fabrikant Ove Irgens-Hansen, Svendborg, indvalgt i Bestyrelsen, for hvilken Overretssagfører Jakob Jakobsen siden har været Formand. Fabrikant Jørgen Petersen var indtil sin Død tillige Direktør for Selskabet, senere valgtes D'Hrr. Viggo Jensen og Johannes Birk som Direktører, af hvilke den førstnævnte har været ansat i Firmaet siden 1. Maj 1913, og den sidstnævnte siden 1. November 1923. Det var saaledes Folk, der var indlevede i Virksomheden og derfor

Naadleriet.

Ringeafdelingen.

Fru Gerda Baagøe Riber.

Konsul I. P. Baagøe Riber.

Fabrikant O. Irgens-Hansen.

Højesteretssagfører K. Steglich-Petersen.

Overretssagfører Jakob Jakobsen.

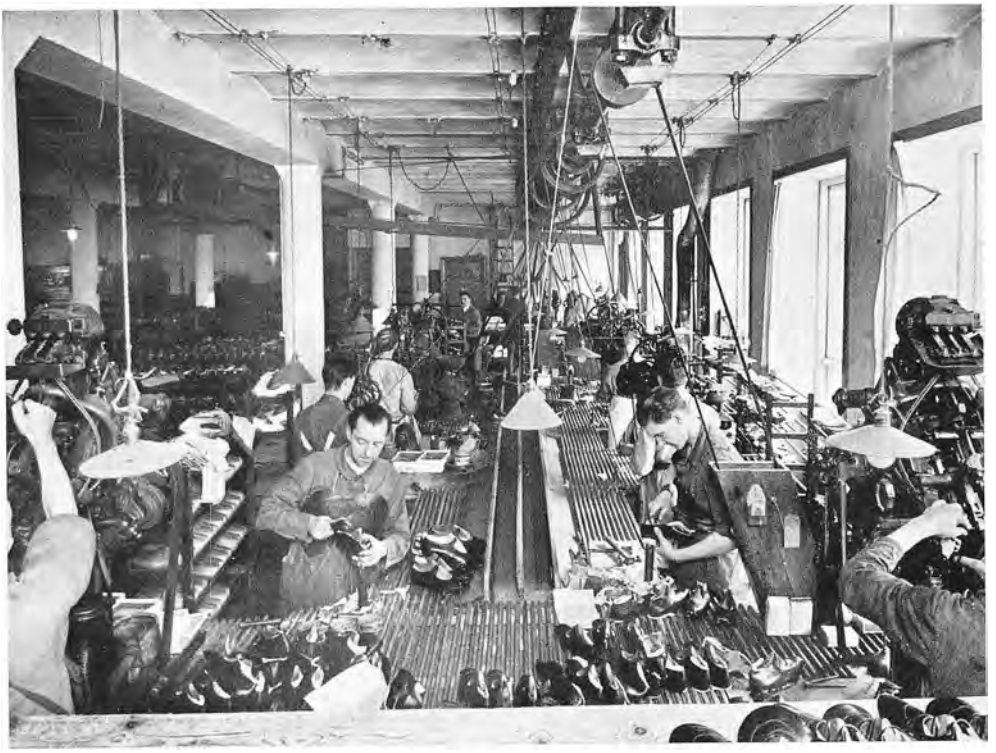

Pinderiet.

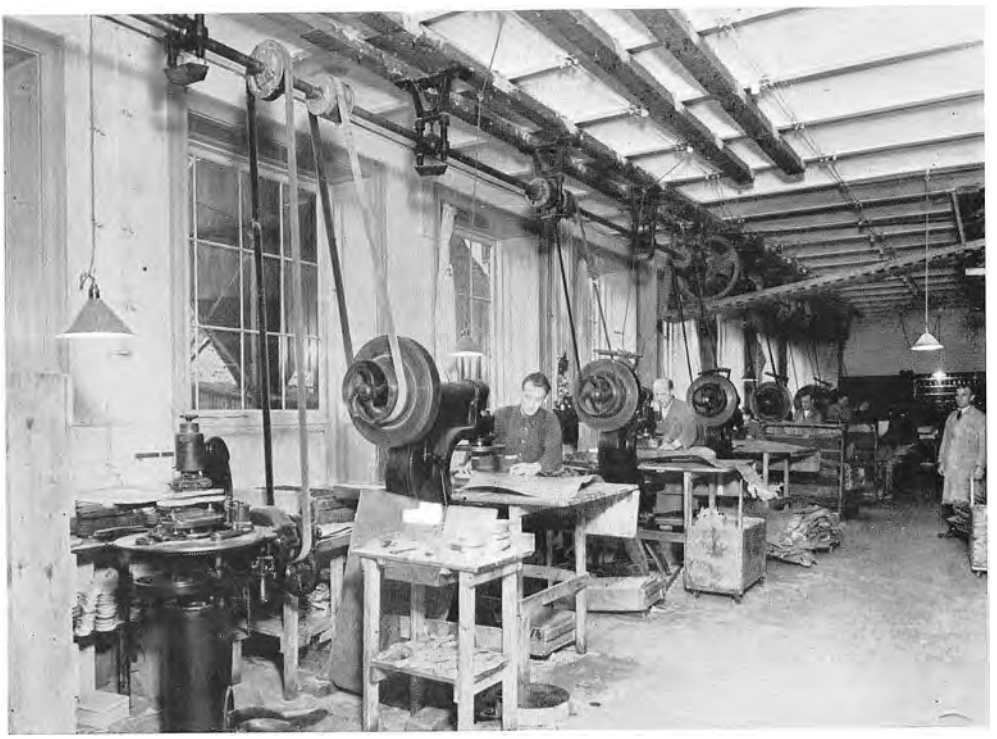

Stanseriet.

i Stand til at føre denne videre i det gamle, gode Spor. Endvidere valgtes fra Selskabets Start statsautoriseret Revisor Herman Hansen til Selskabets Revisor og har siden fungeret som saadan.

Opgaven var slet ikke let. Som før nævnt var efter Kronens Opgang til Pari den udenlandske Konkurrence sat ind med stor Styrke, og Indførslen voksede fra Aar til Aar, og den danske Skotøjsindustri fik en stadig mindre Del af Forbruget at dække. Heldigvis var Forbruget voksende, hvorfor den samlede danske Skotøjsproduktion holdt sig nogenlunde konstant, men Aktieselskabet saa sig i disse Aar dog i Stand til ikke blot at holde Stillingen, men ogsaa at forøge Produktionen.

Direktør Johannes Birk.

I disse Forhold skete der en gennemgribende Ændring i 1931, da Danmark igen ligesom England og en Række andre Lande forlod Guldet og satte Valutaen ned. Allerede dette betød en Fordel for den danske Industri i Konkurrencen med Udlandet, men det afgørende blev dog, at Danmark, da efterhaanden alle Lande slog ind paa en Selvforsynings- og Afspærringspolitik, fulgte Trop og indførte Valutarestriktioner, saaledes at Indførsel fra Udlandet blev gjort afhængig af Bevilling fra Nationalbankens Valutakontor. Oprindelig var Reglen den, at Importører af de Varer, der blev underkastet Regulering, kunde gøre Regning paa 45 % af, hvad de havde indført i 1931, med mindre handelspolitiske Hensyn gjorde det nødvendigt at afvige fra denne Regel, og saadan Afvigelse blev gjort for Fodtøj, hvoraf Indførslen straks blev sat meget betydeligt ned.

I 1931 havde Indførslen af Fodtøj været den største, den nogensinde havde været, nemlig 1,1 Million kg eller ca. 2 Millioner Par Læderfodtøj og desuden 350,000 kg Lærredssko med Gummisaal, og den indenlandske Produktion var i dette Aar særlig langt nede, idet den danske Industri i dette Aar kun dækkede godt Halvdelen af Forbruget. En Ændring i Forholdene var saaledes stærkt paakrævet, og Valutareguleringen medførte da ogsaa, at Indførslen af Læderfodtøj i 1932 gik ned til 320,000 kg, i 1933 til 184,000 kg, i

Bunderiet.

Maskinsalen.

1934 til ca. 100,000 kg og i 1935 til ca. 70,000 kg, saaledes at den danske Industri nu omtrent er eneraadende paa Markedet.

Naar Produktionen i 1931 var saa lille, skyldtes det ganske særlige Grunde. Lønoverenskomsten med Arbejderne var som sædvanlig bleven opsagt til Udløb den 1. Februar; denne Gang var det Arbejdsgiverne, der havde forlangt Lønnedsættelser i saa godt som alle Fag. Der kunde ikke opnaas Enighed, og efter at Arbejdsgiverforeningen havde udstedt Lockoutvarsel, greb Forligsmanden ind og stillede en Række Mæglingsforslag, der for en Del Fags Vedkommende, deriblandt Skotøjsindustrien, gav visse Lønnedsættelser. Ved Arbejdernes Afstemninger herom, vedtoges Forslagene i de allerfleste Fag, men Skotøjsarbejderne og et Par andre Fag forkastede Forslaget. Ved fornyede Afstemninger i disse Fag blev Resultatet dog Vedtagelse overalt undtagen i Skotøjsbranchen, og Arbejdsgiverforeningen stod nu paa Nippet til at sætte den store Lockout i Kraft, da man selvfølgelig maatte have Forholdene i Orden over hele Linien. De to Skotøjsfabrikantforeninger erklærede sig da villige til at gaa alene i Konflikt, idet man ikke mente at kunne forsvare, at Storlockouten skulde træde i Kraft for dette ene Fags Skyld, og den 28. April gik Skotøjsfabrikanterne alene i en Lockout, der varede i 12 Uger, idet Arbejdet først blev genoptaget den 23. Juli, efter at Forbundets Kongres havde bemyndiget sin Hovedbestyrelse til at afslutte Konflikten. I alt væsentligt blev den afsluttet paa Forligsforslagets Grund og i hvert Fald ikke med andre Ændringer end de, Fabrikanterne havde været villige til at gaa med til, før Lockouten traadte i Kraft.

Direktør Viggo Jensen.

Efter denne Styrkeprøve, hvorunder Skotøjsfabrikkerne selvfølgelig fik pekuniær Støtte fra Arbejdsgiverforeningen, har der været Fred i Industrien. I 1932 opsagdes Overenskomsten ikke, og i 1933, da Situationen igen var tilspidset, og Lockoutvarsler udstedt, udstedtes en Lov, der forlængede Overenskomsterne et Aar og forbød alle Arbejdsstandsninger i det paagældende Aar.

Pudseriet.

Finishafdelingen.

I 1934 opsagde Fabrikantforeningen Overenskomsten ligesom alle andre Medlemmer af Arbejdsgiverforeningen og krævede Lønningerne nedsat; men efter Forhandlinger hos Forligsmanden forlængedes alle Overenskomster dette Aar uændret. I 1935 indgik man i Realitetsforhandlinger med Forbundet og gav visse Forbedringer af baade Minimallønningerne og Akkorderne.

Atter i 1936 blev der Uro om Overenskomsten. Forbundet krævede betydelige Forhøjelser af Minimallønninger, personlige Timelønninger og Akkorder. Det lykkedes med en Del Besvær at blive enige om nogle Smaaændringer af Akkordpriserne, og man var ogsaa villig til at forhandle om et lille Tillæg til visse Minimallønninger, men ikke til de personlige Timelønninger. Da der igen maatte Lockoutvarsler til for at faa Forhandlingerne bragt til Afslutning, har Forligsmanden atter grebet ind.

Naar der i de senere Aar har været saa store Vanskeligheder med at faa Overenkomsterne i Orden, skyldes det, dels at de danske Skotøjsfabrikker paa Grund af Valutarestriktionerne har haft forholdsvis meget at gøre, og dels at Prisniveauet er steget en Del. Produktionen gik i disse Aar op fra ca. 3 Millioner Par til ca. 5 Millioner Par, og selv om der er oprettet en Mængde nye Fabrikker, har der ogsaa været en betydelig Stigning i Produktionen for de ældre Fabrikkers Vedkommende, om end denne Stigning mest er kommende Fabrikker til gode, der fremstiller det billige Fodtøj, da det særlig var dette, der før indførtes, medens en Fabrik som Jørgen Petersen & Co. A/s, der hovedsagelig fremstiller de bedste Kvaliteter, ikke har haft Mulighed for en saa stor Produktionsstigning. Alligevel er Fabrikkens Produktion nu omtrent paa samme Højde som i de travleste Aar under Krigen, og der beskæftiges nu ialt ca. 400 Mennesker i Selskabet.

Forholdene nu minder i meget om Forholdene i Krigstiden; ligesom dengang er der store Vanskeligheder ved at skaffe Raavarer til Fabrikationen. Valutavanskelighederne mærkes jo ikke blot, naar man skal indføre færdige Varer, men ogsaa naar man skal have Raavarer fra Udlandet, og dem kan man ikke undvære. Mange Slags Overlæder fabrikeres slet ikke her i Landet, og Maskiner, Søm, Silke, Traad og meget andet er man ogsaa nødt til at indføre. Hidtil er det dog lykkedes ved Fabrikantforeningens og Industri-

FIRMAETS REPRÆSENTANTER

Victor Bergenhagen.

Axel Hou.

Regnar Jensen.

Holger Larsen.

Peter Nissen.

L. J. Rasmussen.

raadets Hjælp at faa det nødvendige frem, men det bliver Dag for Dag mere vanskeligt, og naar det tilstedeværende Lager er opbrugt, er man nødt til enten at indskrænke Produktionen eller prøve at faa større Valutabevillinger. Det er at haabe baade for det forbrugende Publikum, Arbejderne og Skotøjsfabrikkerne, at dette sidste vil lykkes.

Jørgen Petersen & Co. har nu virket i 50 Aar, og den Linie, der blev lagt fra Begyndelsen, nemlig altid at levere en første Klasses Vare til en rimelig Pris, er fulgt gennem denne lange Aarrække, og Virksomheden har ogsaa den Glæde at kunne fejre sin 50-Aars Dag i bedste Forstaaelse til alle Sider, baade overfor Kunder og Leverandører, Funktionærer og Arbejdere og de Organisationer, man staar som Medlem af. Det gode Forhold overfor disse sidste viser sig bl. a. derved, at Direktør Johannes Birk er Medlem af Bestyrelsen for Foreningen af Københavns Skotøjsfabrikanter, og Direktør Viggo Jensen af Forretningsudvalget for Skotøjsbranchens merkantile Sammenslutning.

At Forholdet overfor Funktionærer og Arbejdere ogsaa er godt, fremgaar tydeligt af det betydelige Antal af disse, der forlængst har fejret deres 25 Aars Jubilæum i Virksomhedens Tjeneste, og af det i Forhold til Virksomhedens Størrelse meget ringe Antal Uoverensstemmelser, der har været i Aarenes Løb.

Prøvelageret.

Hovedkontoret.

DE I FIRMAET ANSATTE JUBILARER

Værkfører I. Iversen
fra 12. Marts 1893.

Snitfræser N. Hansen
fra 29. Januar 1897.

Lagerarbejder G. Busch
fra 1. Marts 1899

Bogholderske Frk. A. Andersen
fra 1. Juni 1900.

Hælesliber N. P. Olsson
fra 24. Februar 1902.

Kontorist Frk. I. Wahlberg
fra 25. Juni 1905.

Skærferske Fru K. J. Hjorthede
fra 18. Oktober 1906.

Pakkerske Frk. M. H. Larsen
fra 21. Marts 1908.

DE I FIRMAET ANSATTE JUBILARER

Naadlerske Frk. A. A. Kriegel
fra 8. Juli 1908.

Naadlerske Frk. S. A. Mikkelsen
fra 30. Januar 1909.

Korrespondent Fru K. Kjerulff
fra 1. Juni 1909.

Kontorist Fru R. Orneborg
fra 6. September 1909.

Disponent Aage Fischer
fra 15. Juni 1910.

Kappeskærferske Frk. E. S. Andersen
fra 29. August 1910.

Kassererske Fru H. Nielsen
fra 1. April 1911.

Formand J. Clausen
fra 11. April 1911.

Dame-Fodtøj gennem de sidste 50 Aar.

Herre-Fodtøj gennem de sidste 50 Aar.

Selskabets Arbejdere og Funktionærer.